

1.–2. října 2026

Jak podpořit proočkovanost nejen v sociálních službách

PhDr. Jaroslava Hanušová, Ph.D.
vysokoškolský pedagog

APSS CR POMÁHÁME DRUHÝM

EEZY KONFERENCE KNIHY ČASOPISY

HARTMANN HARTMAN - RICO PARTNER APSS CR

Výroční kongres APSS ČR

Ministerstvo práce a sociálních věcí

Ministerstvo financí

Ministerstvo zdravotnictví

2 Východiska pro vznik komunikačních karet k očkování

Vybrané výsledky studie „Očkování zaměstnanců a uživatelů v pobytových sociálních službách“ (2024)

Kategorie determinantů	Bariéry, které vyplynuly ze šetření	Vazba na edukační kampaň – vznik karet
Kontextové vlivy	Nedostatek informací; omezování lidských práv; dezinformace; náboženské a kulturní důvody; nedůvěra v farmaceutický průmysl.	Poskytovat ověřené a srozumitelné informace, respektovat hodnoty klienta a vést rozhovor bez nátlaku.
Individuální a skupinové vlivy	Předchozí zkušenost s očkováním; negativní stanoviska příbuzných a přátel a sociální tlak; negativní postoj k vlastnímu zdraví.	Naslouchat zkušenostem, zapojit rodinu jen se souhlasem klienta a podporovat samostatné rozhodnutí.
Vakcíny a očkování	Vnímaný nízký přínos či účinnost; obavy z nežádoucích účinků; nové vakcíny; krátká doba ověřování; cena; vnímaný nedostatek důkazů.	Vysvětlovat přínosy i rizika vyváženě, u zdravotních otázek doporučit lékaře.

Při tvorbě komunikačních karet jsme se inspirovali zjištěními z této studie i ověřenými zahraničními zkušenostmi – tak vznikla česká verze karet APSS ČR „Když přijde řeč na očkování“.

3 Přizpůsobení podle typu váhání

Odborný podklad: model 5C (Betsch et al.) – determinanty chování: důvěra, lhostejnost, praktické bariéry, zvažování informací a kolektivní odpovědnost.

ODKLADAČI

Rozhodnutí vědomě oddalují kvůli obavám nebo nedostatku informací.

Dát prostor pro otázky a postupné rozhodování.

POPÍRAČI

Zpochybňují význam nebo přínos očkování.

Zachovat respekt, pracovat s důvěryhodnými zdroji, nevyvolávat konflikt.

ODSOUVAČI

Brání jim praktické překážky – objednání, doprava, nedostatek času.

Nabídnout konkrétní organizační pomoc.

Rozlišení typu váhání usnadňuje pracovníkovi volbu vhodné karty i dalšího postupu.

4

Komunikační karty „Když přijde řeč na očkování“

Pomůcka pro pracovníky v sociálních službách

Materiál vydala APSS ČR s podporou Ministerstva zdravotnictví a je určen zejména pracovníkům v sociálních službách.

CO KARTY PŘINÁŠEJÍ

- Praktické komunikační karty pro každodenní práci
- Jasné, vyvážené a srozumitelné informace
- Doporučené postupy pro reakci na obavy klientů

5 Cíl kampaně „Když přijde řeč na očkování“

Posílit komunikační dovednosti pracovníků v pomáhajících profesích (především v sociálních službách)

Otevřený dialog bez nátlaku

Respekt k individuálním potřebám a obavám

Ověřené a vyvážené informace

Informované rozhodování klientů i rodin

Důvěra mezi pracovníky, klienty a blízkými

Hlavním nástrojem jsou komunikační karty: poskytují vizuální oporu, doporučené formulace a tipy pro práci s častými otázkami a nejistotami.

6 Cílové skupiny

PRIMÁRNÍ CÍLOVÁ SKUPINA

Pracovníci pobytových sociálních služeb

Pracovníci terénních sociálních služeb

SEKUNDÁRNÍ CÍLOVÁ SKUPINA

Klienti sociálních služeb

Rodinní příslušníci a neformální pečující

Rodiny zaměstnanců a klientů

Sociální služba současně zajišťuje i zdravotní služby – edukace proto propojuje sociální a zdravotní rovinu podpory.

7 Role pracovníka v sociálních službách

Pracovník v sociálních službách není zdravotnický pracovník – je průvodcem, nikoli medicínskou autoritou

JEHO ROLÍ JE

- Naslouchat
- Podporovat porozumění
- Pomáhat klientovi formulovat otázky
- Posilovat informované rozhodování
- Pomáhat s praktickými kroky – termín, doprovod, očkovací průkaz

CO PRACOVNÍK NEDĚLÁ

Nepřesvědčuje

Nenutí

Nevyvrací obavy za každou cenu

Na zjištěnou potřebu navazuje výběrem vhodné karty, společným projitím informací a domluvou dalšího kroku.

8 Kdo se do edukace zapojí

Tým sociální služby – každý v rozsahu své role a kompetencí

Aktivizační pracovník

Neformální kontakt s klientem, besedy a aktivizace

Klíčový pracovník

Individuální plánování, objednání, doprovod, komunikace s rodinou

Sociální pracovník

Poradenství, bariéry, práva a informovaný souhlas

Nelékařský zdravotnický pracovník

Odborná edukace, návaznost na lékaře, vedení zdravotnické dokumentace

Pracovník v sociálních službách

Každodenní kontakt, základní informace, pozorování

Vedení organizace

Zajištění materiálů, zaškolení a podmínek pro edukaci

Primárně pobytové a terénní služby; sekundárně klienti, rodiny a neformální pečující.

9 Role jednotlivých pracovníků v edukaci

Kdo co dělá – od každodenního kontaktu po odbornou zdravotní edukaci

Aktivizační pracovník	Klíčový pracovník	Sociální pracovník	Zdravotnický pracovník	Pracovník v sociálních službách
• Podporovat zdravotní gramotnost klientů	• Mapovat potřeby v individuálním plánování	• Informovat o podpoře a dostupných službách	• Odborná edukace o očkování a běžných reakcích	• Základní informace podle materiálů organizace
• Zařazovat téma do besed a aktivizačních činností	• Zprostředkovat lékaře či lékárnu, objednání a doprovod	• Zjišťovat sociální, finanční a komunikační bariéry	• Zachytit situace vyžadující konzultaci s lékařem	• Všímat si obav a změn stavu klienta a v případě potřeby je předat odborníkům
• Zachytit obavy a mýty a předat je dál kolegům	• Vést záznam a spolupracovat s rodinou	• Hlídat práva klienta a informovaný souhlas	• Zajistit termín, návaznou péči a dokumentaci	• Po očkování hlásit neobvyklé obtíže

10 Očkování v lékárnách

Význam pro sociální služby

1. Lékárny jsou snadno dostupné, často blíže než ordinace
2. Klienti mohou být očkováni bez nutnosti registrace u lékaře
3. Lékárníci edukují, kontrolují kontraindikace a zapisují očkování do systému
4. Logisticky jednodušší – kratší doprovod, minimální čekací doby
5. Vhodné pro klienty s omezenou mobilitou nebo nízkou motivací

11 Názvy komunikačních karet

Sada 13 karet „Když přijde řeč na očkování“

Karta	Název karty	Karta	Název karty
1	4 principy vedení rozhovoru o očkování	**8**	Proč se chránit před černým kašlem?
2	Jak funguje očkování	**9**	Proč se chránit před pneumokoky?
3	Proč je očkování důležité	**10**	Proč se chránit před chřipkou?
4	Doporučená očkování od 60 let	**11**	Proč se chránit před covidem-19?
5	Bezpečnost vakcín	**12**	Proč se chránit před pásovým oparem?
6	Kde se nechat očkovat	**13**	Proč se chránit před klíšťovou encefalitidou?
7	Nežádoucí účinky		

Karty 8–13 se věnují jednotlivým onemocněním a volí se podle situace a otázky klienta.

12 Přehled komunikačních karet

Karta	Hlavní sdělení	Využití při rozhovoru
1 – Čtyři principy komunikace	Naslouchat, ptát se a sdílet.	Otevírá rozhovor a vytváří bezpečný prostor.
2 – Jak funguje očkování	Vakcína pomáhá tělu vytvořit obrannou reakci a imunitní paměť.	Jednoduché vysvětlení principu pomocí obrázku.
3 – Proč je očkování důležité	Chrání jednotlivce, jeho blízké i širší okolí.	Podporuje porozumění přínosům očkování.
4 – Doporučená očkování od 60 let	Přehled očkování vhodných k probrání s lékařem.	Pomáhá připravit otázky pro praktického lékaře.
5 – Bezpečnost vakcín	Vakcíny jsou testované, sledované a běžně používané.	Reaguje na obavy týkající se bezpečnosti.
6 – Kde se nechat očkovat	Praktický lékař, očkovací centrum, cestovní medicína.	Převádí rozhovor do praktických kroků.
7 – Nežádoucí účinky	Běžné reakce bývají mírné a krátkodobé.	Pomáhá pojmenovat obavy a připravit klienta.
8–13 – Jednotlivá onemocnění	Černý kašel, pneumokoky, chřipka, covid-19, pásový opar, klíšťová encefalitida.	Volí se podle tématu a otázky klienta.

Karty nejsou scénář, ale opora rozhovoru – pracovník volí jen tu, která odpovídá aktuální otázce klienta.

Mediální kampaň

KDYŽ PŘIJDE ŘEČ NA OČKOVÁNÍ

– komunikační karty pro pracovníky v pomáhajících profesích a pacienty

Ministerstvo zdravotnictví

1

4 PRINCIPY VEDENÍ ROZHOVORU O OČKOVÁNÍ

1. Naslouchejte s empatií a respektem

2. Ptejte se otevřeně

3. Sdílejte informace srozumitelně a otevřeně

4. Podělte se o své zkušenosti s očkováním

- Posílit komunikační dovednosti pracovníků v pomáhajících profesích při vedení rozhovorů o očkování
- Otevřený dialog, respekt k individuálním potřebám a obavám a komunikace bez nátlaku
- Strukturované informace, doporučené formulace a tipy, jak reagovat na časté otázky a nejistoty

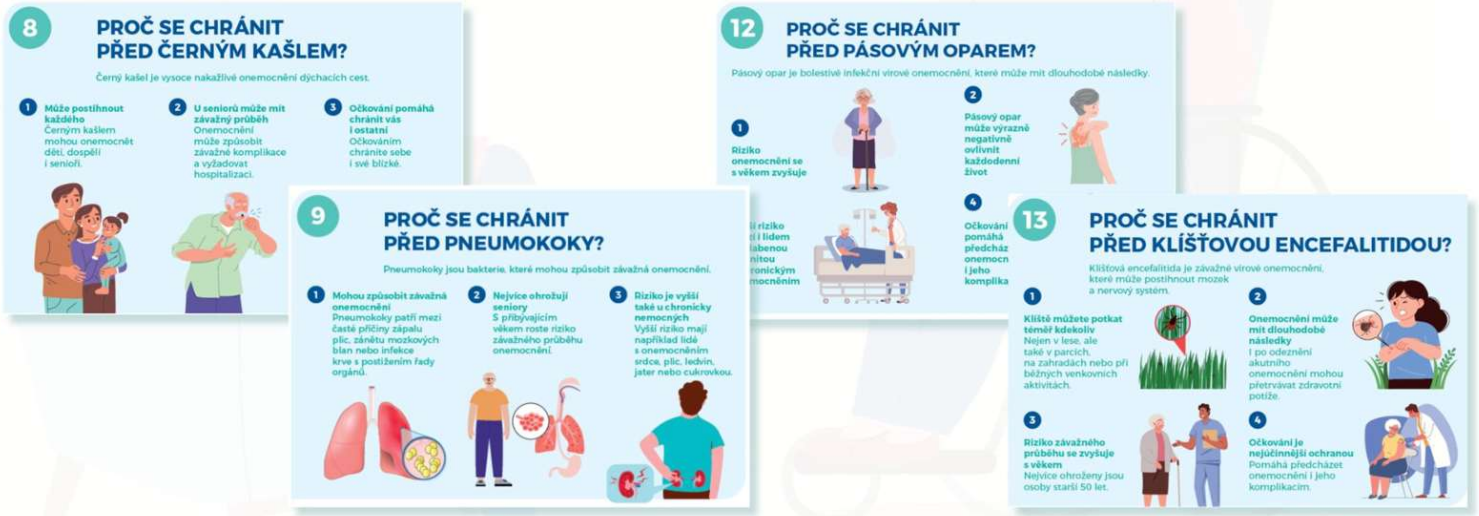
Mediální kampaň

KDYŽ PŘIJDE ŘEČ NA OČKOVÁNÍ

– komunikační karty pro pracovníky v pomáhajících profesích a pacienty

APSS ČR

Ministerstvo zdravotnictví

13

Schéma práce s kartami

Doporučený pracovní postup

1. Příprava

Ujasnit si cíl setkání a připravit 1–2 vhodné karty.

2. Navázání kontaktu

Ověřit vhodný čas a položit otevřenou otázku.

3. Naslouchání

Zjistit, co klient ví, čemu nerozumí a z čeho má obavy.

4. Volba karty

Vybrat kartu podle potřeby klienta, ne podle toho, co chce pracovník vysvětlit.

5. Společné vysvětlení

Procházet pomalu, jednoduše a ověřovat porozumění.

6. Praktický krok

Otázka pro lékaře, očkovací místo, doklady, doprovod.

7. Uzavření a záznam

Shrnout rozhovor, potvrdit krok a zaznamenat podporu.

Rozhodnutí vždy zůstává na klientovi.

PŘIPRAVIT → ZEPTAT SE → NASLOUCHAT → VYBRAT KARTU → VYSVĚTLIT → DOMLUVIT DALŠÍ KROK

1.–2. října 2026

Děkuji za pozornost a za vaši práci s klienty

Jaroslava Hanušová
jaroslavahanusova@seznam.cz

APSS CR POMÁHÁME DRUHÝM

EEZY KONFERENCE KNIHY ČASOPISY

HARTMANN HARTMAN - RICO PARTNER APSS CR

Výroční kongres APSS ČR

Ministerstvo práce a sociálních věcí

Ministerstvo financí

Ministerstvo zdravotnictví